

Podíl vrcholných orgánů státní správy na negativních jevech ve vysokoškolském vzdělávání a vědě

Martin Černohorský

Posuzování negativních jevů ve vysokoškolském vzdělávání a vědě pomíjí podíl vrcholných orgánů státní správy na nich. Nedojde-li i v této oblasti k potřebným změnám, nelze počítat se skutečným ozdravením vysokoškolského vzdělávání a s dobrou perspektivou oblastí na něm závislých.

Příklady různé povahy a závažnosti poskytuje (1) Rada pro výzkum, vývoj a inovace (RVVI), (2) Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT), (3) Akreditační komise (AK) a (4) Legislativní rada vlády (LRV). Jde o problémy odpovědnosti, odbornosti, transparentnosti a spontánní aktivity jako jejich vnitřních atributů. Jde také o účinnou kontrolu zvnějšku, zatím neexistující.

(1) Existence RVVI v jejím nynějším pojetí a neexistence Rady pro vědu znamená, že věda se stala z hlediska státní správy bezprizorní. Projevy neobdobnosti RVVI jsou dostatečně známy. Méně známo je, že se jejím členům zcela oficiálně nepřisuzuje za jejich rozhodování osobní odpovědnost. U vrcholného orgánu, jemuž předsedá sám premiér a který by měl být i bez této výjimečnosti vzorem, jsou negativní důsledky této podivné skutečnosti mimořádně závažné.

(2) MŠMT umožňuje nezveřejňováním konkrétních údajů o nakládání s veřejnými prostředky jejich alokaci s důrazem na jiné než čistě vzdělávací cíle. Jen tak může vzniknout absurdní záměr vynakládat každoročně bezmála čtvrtmiliardu na maturity s rádoby věrohodným odůvodňováním nutnosti tak nákladného uskutečňování hodnotných maturit, když o jejich potřebě a nutnosti dobrého zabezpečení není samozřejmě pochyb. Projekt státních maturit je nadto jedním z přesvědčivých dokladů o neobdobnosti oponentských řízení projektů v gesci MŠMT.

(3) Akreditační komise se odvolávala na legislativu, když nezasáhla ani v případě, kdy nejen fakultě a univerzitě, ale i široké veřejnosti byla známa nekorektnost habilitačního řízení. Akreditační komisi a MŠMT je známo, že se na nekorektnosti vědomě podílela spolu s celou habilitační komisí řada dalších činitelů. Akreditační komise v rozporu se svým posláním zařídila za aktivní účasti MŠMT zdánlivě řádné vypořádání případu, aniž došlo k jakémukoli postihu. Takový postup bylo možno vnímat jako jasný signál, že ze strany Akreditační komise ani MŠMT při nekorektnostech daného a podobného typu jejich strůjčům nebo podpůrcům nebezpečí nehrozí. Za takové situace nemohou být případy typu Plzeň pro Akreditační komisi a pro MŠMT překvapením – stačí nahlédnutí do archivu Akreditační komise a do archivu MŠMT, resp. do oficiální korespondence jejich představitelů.

(4) Neumožňuje-li stávající legislativa zásahy proti negativním jevům, je především na samotných vrcholných institucích, aby se postaraly o nápravu. Neděje-li se tak, je na vládě, aby účinně zasáhla ona. V tom by jí měla být – ne až na vyžádání, ale spontánně – nápomocna především její Legislativní rada.